

05.06.2002

Opetusministeriö
Opetushallitus

OPETUSHALLITUKSEN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2001

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa opetushallituksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2001 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä opetusministeriölle että Opetushallitukselle. Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Elina Perkiö-Nieminen ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula. Vuositilintarkastukseen sisältyneen taloushallintojärjestelmän tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Raija Hob-painen. Järjestelmätarkastusta on valvonut järjestelmätarkastuksista vastaava tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Opetushallituksen tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

TILINPÄÄTÖS JA LASKENTATOIMI

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, laskelmien tarkastelu ja kirjanpito

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, ovatko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot olennaisilta osiltaan oikein laaditut. Kirjanpidon tarkastusta on kohdennettu riskianalyyysiin perustuen.

Opetushallitus on saanut vuoden 2001 talousarviossa momentilla 29.40.21 maksulliselle toiminnalle tukirahaa 7 mmk. Tukirahan käyttöä on seurattu momentin alajaottelulla 29.40.21.3.2. Alajaottelulle on kirjattu talousarvion vastaisesti julkisoikeudellisten suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet menot ja niistä saadut tulot. Opetushallitus on esittänyt tukirahan käytön asianomaisessa kohdassa myös näitä suoritteita koskevassa kustannusvastaavuuslaskelmassa. Maksuperustelain 7 §:n mukaan talousarviossa voidaan myöntää määräraha liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden hintojen alentamiseen. Kirjanpito olisi tullut järjestää siten, että edellä mainitulle momentille olisi kirjattu liiketaloudellisin perustein hinnoiteltujen suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet menot ja tulot. Oikein kirjattuna alajaottelulla olisi tukeen oikeuttavaa nettokäyttöä 0,1 mmk. Tilinpäätöksessä tilillä on kuitenkin 6,5 mmk nettokäyttö. Tämän seurauksena alajaottelulta 29.40.21.3. on tilinpäätöksessä siirretty 21,3 mmk. Siirrettävissä vuodelle 2002 olisi ollut 14,9 mmk ja alajaottelulta 29.40.21.3.2. on siirretty 0,4 mmk, kun siirrettävissä olisi ollut 6,9 mmk.

Tilinpäätöslaskelmat, jotka koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta on tarkastuksessa todettu laadituiksi muilta osin säännösten mukaisesti.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla lukuun ottamatta liitettä 12, josta puuttuvat noin 38 mmk:n valtuudet.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Kirjanpidon tarkastuksen perusteella arvioituna voidaan kirjanpitoa pitää asianmukaisesti järjestettynä ja hoidettuna

Tuloksellisuuden kuvaus, maksullisen toiminnan kannattavuustiedot ja näiden perusteena oleva laskentatoimi

Tuloksellisuuden kuvauksen kustannus- ja suoritustietojen sekä kustannusvastaavuuslaskelmien perustana olevaa laskentatoimintaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot. Tuloksellisuuden kuvauksen vaikutavuustietojen osalta on arvioitu esitettyjen tietojen riittävyyttä kokonaisuutena.

Toimintakertomuksen liitteessä on esitetty päämaksupisteen tulosalueiden hankkeiden kustannuspohjaisia tietoja. Laskelman laadin-

taperusteita ja kattavuutta ei ole kuvattu. Toimintakertomuksessa tulisi esittää kustannuskehitys tulosalueittain, joten tietoja ei voida pitää riittävinä. Suoritetiedot ovat riittävät. Opetushallitukselle ei ole asetettu vaikuttavuustavoitteita. Vaikuttavuustiedot puuttuvat. Toimintakertomuksessa on raportoitu vaikuttavuutena tulossopimuksen mukaisesti toimenpiteistä, joilla vaikuttavuuteen pyritään.

Toimintakertomuksen tuloksellisuusraportointia on täydennetty Opetushallituksen alaisten oppilaitosten suorite- ja rahoitustiedoilla kertomusvuodelta. Esitettyjä tietoja voidaan pitää luotettavina, raportointia tulee kehittää kuitenkin siten, että jatkossa voidaan esittää tuloksellisuus- ja kustannustiedot kolmelta vuodelta.

Kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty sekä yhteensä koko Opetushallitus tilivirastona että palveluntuottajittain eriteltynä. Laskelmat ovat riittävät ja luotettavat päämaksupisteen osalta. Muita kuin päämaksupisteen ja Opetusalan koulutuskeskuksen laskelmia ei voida pitää luotettavina työaikakirjanpidon puutteiden vuoksi. Raportointia tulee kehittää siten, että laskelmia esitetään kolmelta vuodelta.

Tuloksellisuuden kuvauksen ja kustannusvastaavuuslaskelmien perustana olevaa laskentatointia tulee kehittää riittävän kustannuskehityksen esittämiseksi.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyysissä ja tarkastettu laskentatoimen ja tilinpäätöksen sekä järjestelmätarkastuksen yhteydessä sekä hankintojen tarkastuksen yhteydessä yhdessä maksupisteessä.

Järjestelmätarkastusta toteutettiin rajatusti ja se kohdistui opetushallituksen käytössä olevaan taloushallintojärjestelmään. Järjestelmän tarkastuksen perusteella on sisäisessä valvonnassa tullut esiin puutteita, joista merkittävimmät liittyvät järjestelmän käytönaikaiseen valvontaan. Tietoturvan dokumentoinnin kehittämistyö on virastossa aloitettu.

Muilta osin ei ole tullut esiin olennaista huomautettavaa.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta tab-
usarvion vastaista tukirahan kirjausta julkisoikeudellisiin suoritteisiin.

ILMOITUSVELVOLLISUUS TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5.1 §:ään perustuen Opetushallituksen tulee ilmoittaa 15.8.2002 mennessä toimenpiteistä talousarvion vastaisen hintatuen käyttöä koskevan menettelyn johdosta.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Ylitarkastaja

Elina Perkiö-Nieminen

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriön kansliapäällikkö
Opetushallituksen pääjohtaja
Opetushallituksen johtokunnan jäsenet
Valtiokonttori